

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ
ΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΑΠΟΚΕΙΜΕΝΑ ΕΝ ΤΩ ΜΟΥΣΕΙΩ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ *

72

Ἐπιστολὴ τοῦ Γεροκυρίλλου¹ ἐκ Πάρου πρὸς τὸν Μητροπολίτην Κρήτης Μελέτιον, ἀπαντητικὴ καὶ εὐχετικὴ. (Μάρτιος 1832).

Ἀριθ. Χειρ. Μ. Η. 95. Ἐπὶ διφύλλου κοινοῦ χάρτου μὲ ὕδατινας γραμμάς, διαστ. 0,35×0,22 μ. Ἐπὶ τῆς ὀπισθίας σελίδος: «*Ἦ Πανιερωτάτω καὶ θεοπροβλήτῳ Μητροπολίτῃ Κυρίῳ κυρίῳ Μελετίῳ Ἀρχιεπισκόπῳ Κρήτης. | Προσκυνητῶς. | Εἰς Κρήτην*». Ἡ σφραγὶς ἀπεκολλήθη. Κατάστασις διατηρήσεως ἱκανοποιητικὴ. Μικραὶ φθοραὶ ἐξ ὑγρασίας καὶ σιτῶν. Τὸ κείμενον ἐπὶ τῆς πρώτης σελίδος.

» *Τὴν ὑμετέραν θεοπροβλήτον καὶ σεβασμιωτάτην Πανιερότητα ταπεινῶς προσκυνῶν | ἐδλαβῶς κατασπάζομαι τὴν χαριτόβροντον καὶ ἁγίαν αὐτῆς δεξιάν.*

† *Ἦν καὶ διαφυλάττοι ὁ πολυέλεος Θεὸς ἐν Κυρίῳ εὐθυμον, μακροημερεύουσαν καὶ ἀνωτέραν | παντὸς λυπηροῦ συναντήματος, πρὸς οἰκοδομὴν τοῦ ὑπ' αὐτὴν λογικοῦ ποιμνίου. | Περιχαρῶς δὲ ὑποδεξάμενος τὸ προσκυνητόν μοι Γράμμα Σας, ἐδόξασα τὸν Θεόν, ὅτι | ἔτι καὶ ἔτι φυλάττει εἰς τὸ ταλαίπωρον Γένος μας ποιμένας ἀληθεῖς, καὶ τὴν ἑαυτῶν ψυχὴν | θύοντας ὑπὲρ τῶν προβάτων, ὡς ὁ ἀρχιποιμὴν Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ΧΣ, καὶ ὑπερεδό | ξασα καὶ ὑμᾶς ἐμακάρισα· ὅτι φανερωθέντος τοῦ ἀρχιποιμένου κομιεῖσθε τὸν ἁμαρᾶν | τινος τῆς δόξης στέφανον. ἀλλ' ἐγὼ ὁ τάλας τί γένωμαι· ὅπου ἔφθασα τοὺς ἐννενήκοντα | καὶ διὰ τὸ πολυώδυνον γῆράς μου εἶμαι κλινοπετιῆς· εἶμαι εἰς τὰ πάντα ἄχρηστος καὶ | πρὸς Θεὸν καὶ εἰς ἀνθρώπους. Ὁθεν θέλει Σᾶς ἐξαποσιεῖλη ἡ Θεία Πρόνοια ἄξιον | εἰς τὴν διακονίαν ταύτην. διὰ δὲ τῶν θεοπειθῶν σας εὐχῶν νὰ εἶθω τάχιον τὸ τέλος.*

Ἁ Θεὸς νὰ στερεοῖ τὴν Πανιερότητά της εἰς ἔτη πάμπολλα.

*,αὼλβ' Μαρτίου λα'. Ἐν τῇ νήσῳ
Πά | ρω κατὰ τὸ Μονήδριον τοῦ
ἁγίου Γεωργίου¹.*

*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 95. Ἀπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 56 ἐγγράφου, λόγῳ ὑφισταμένων δυσχερειῶν περὶ τὴν ταξινόμησιν, τὰ ἐγγραφα δημοσιεύονται ἀπλῶς κατὰ χρονολογικὴν σειρᾶν.

*Τῆς Πανιερότητός της ταπεινὸς προσκνητῆς ὁ |
Γεροκύριλλος*

Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Ι Σ

1) Τίς ἦτο ὁ Γεροκύριλλος καὶ ποία ἦτο ἡ σχέσις ἐξαρτήσεως τοῦ Μονυδρίου τοῦ Ἁγ. Γεωργίου ἐν Πάρῳ ἐκ τῆς Μητροπόλεως Κρήτης δὲν γνωρίζω. Βλ. κατωτέρω καὶ τὸ ὑπ' ἀριθ. 77 ἔγγραφον τοῦ ἰδίου.

73

Ἐπιστολὴ τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων Ἀθανασίου πρὸς τὸν Μητροπολίτην Κρήτης Μελέτιον, εὐχαριστήριος διὰ τὴν ὑποδοχὴν τοῦ Πρωτοσυγγέλου του καὶ ἀναιρετικὴ κακοήθων διαβολῶν ὡς πρὸς τὰς πρὸς αὐτὸν διαθέσεις του. (Μάιος 1832).

Ἄριθ. Χειρ. Μ. Η. 125. Ἐπὶ διφύλλου χάρτου διαστ. 0,355×0,24 μ. μὲ ὑδατίνας γραμμάς, στοιχεῖα *EP* καὶ σχηματικὸν λέοντα. Τὸ κείμενον ἐπὶ τῶν δύο πρώτων σελίδων. Ἐπὶ τῆς τελευταίας: «*Τῷ Πανιερωτάτῳ καὶ Θεοπροβλήτῳ Μητροπολίτῃ Κρήτης, | ὑπερίτῳ καὶ ἐξάρχῳ Εὐρώπης, ἐν Χ(ριστῷ) ῶ λῖαν ἀγαπητῷ καὶ περιπο | θήτῳ ἀδελφῷ καὶ Συλλειτουργῷ τῆς ἡμῶν Μετριότητος κυρίῳ Μελετίῳ. | ἀσπασίως*». Δι' ἄλλης χειρός: «32. τοῦ Ἱεροσολύμων». Σφραγίς δι' ἐρυθροῦ ἰσπανικοῦ κηροῦ δυσδιάκριτος. Διατήρησις ἀρίστη.

† Ἀθανάσιος ἐλέῳ Θεοῦ (δυσξύμβλητος τίτλος) †

† Πανιερώτατε καὶ θεοπροβλήτε Μητροπολίτα τῆς Ἀγιωτάτης Μητροπόλεως Κρήτης, ὑπέριτε | καὶ ἐξαρχε Εὐρώπης, ἐν χ(ριστῷ) ῶ λῖαν ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργῆ | τῆς ἡμῶν Μετριότητος κύριε Μελέτιε. Τὴν φίλην ἡμῖν αὐτῆς Πανιερότητα ἐν | χριστῷ ἀδελφικῶς ἀσπαζόμενοι, ἥδιστα προσαγορευόμενοι. Ἄσμενοι ἐδεξάμεθα τὸ | ἀπὸ βας τοῦ φθίνοντος σεσημειωμένον ἀδελφικὸν Γράμμα τῆς, καὶ ἐχάρημεν ἐπὶ | τῇ δηλώσει τῆς ἐφετῆς ἡμῖν ἀγαθῆς τῆς ὑγείας, ἦν καὶ βραβεύοι αὐτῇ ὁ Κύριος μετὰ | πάντων τῶν ἐφετῶν μέχρι τερμάτων ἐπιμηκίστου ζωῆς. Πολλῆς δὲ ὑποχρεώσεως | αἰσθήματα συνελάβομεν διὰ τὴν ἐννοικίην καὶ Ἀρχιεροπροεπῆ τῷ ὄντι παράστασιν | τῆς πρὸς τὸν ἡμέτερον Πρωτοσύγκελλον, καὶ τὴν πρὸς αὐτὸν χορηγηθεῖσαν τῆς περιη | γήσεως ἄδειαν, καὶ πᾶσαν ἄλλην εὐμενῆ προστασίαν τε καὶ δεξιῶσιν, καθότι τῷ | τρόπῳ τούτῳ παρέστησε τὴν τε πρὸς ἡμᾶς ἐπίκλισιν καὶ τὴν πρὸς τὸν ζωδόχον Τάφον | ἐνλάβειάν τῆς, διὰ τὴν ὁποίαν καὶ ἡμεῖς ἐκ περισσοῦ ἀγαπῶμεν καὶ ἐνοοῦμεν | τὴν Πανιερότητα τῆς, καὶ δι' εὐφῆμου γλώττης τὸ Ἱερὸν αὐτῆς ἄγομεν ὄνομα. | Δυσηρεστήθημεν δὲ ἐφ' οἷς ὁ φλύαρος ἐκεῖνος θρασέως διέβαλε² πρὸς τὴν Πανιε | ρότητα τῆς τὴν ἐλικρίνειαν τῆς ἡμετέρας πρὸς αὐτὴν ἀγάπης, καταβακχεύσας ἡμῖν | κατηγορίαν καὶ δυσφημίαν τοῦ ὀνόματός

της, καὶ ἄλλα ὅσα ἡ κακὴ αὐτοῦ γνώμη | τὸν ὑπηγόρευσε. Καὶ βεβαίως δὲν τὰ ἀπεδέχθη ὡς ἀληθῆ καὶ ἡ Πανιερότης της. | ἐὰν δὲ ἔφθασεν, ἄς ἦναι πληροφορημένη ὅτι καὶ ἀπ' ἀρχῆς καὶ ἤδη καὶ διὰ παντός | καὶ εἶχομεν καὶ ἔξομεν ἰδιάζουσαν κλίσιν πρὸς τὸ ἄτομόν της, καὶ πάντοτε ἀγαθὰ | ὑπὲρ αὐτῆς καὶ φρονοῦμεν καὶ λέγομεν, καθὼς ἔπεται νὰ πράττωσιν οἱ φιλοῦντες : | καθότι δὲν δύναται βέβαια τὸ ἀγαθὸν δένδρον νὰ φέρῃ καρπὸν σαθρόν, οὔτε | ἡ εὐ διατεθειμένη καρδιά κακὰ νὰ ἐργάζεται. Ὅσα δ' ἐκεῖνος κατεῖπεν, ἅπαντα εἰσὶ | τοῦ κακοήθους νοός του τερατολογήματα. Τοιαύτην ἰδέαν ἄς ἔχη περὶ τῆς ἡμετέρας | διαθέσεως ἡ Πανιερότης της, καὶ ἐν ταύτῃ φιλοτιμεισθῶ διὰ παντός εἰς τὰς ἐνδείξεις | τῆς πρὸς τὸν πανάγιον Τάφον τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἐδ-
λαβείας της. Καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ | τοσοῦτον πρὸς ἀπάντησιν ἀδελφικῶς. Τὰ δὲ ἔτι αὐτῆς εἶεν θεόθεν ὅ,τι πλεῖστα, | ἄκρας θ' ὑγιείας ἐπειλημμένα καὶ παντός ἀγαθοῦ. ,αὐλβῶ Μαίτου κζ'.

† ὁ Ἱεροσολύμων Ἀθανάσιος καὶ ἐν Χ(ριστῶ) αὐτῆς ἀδελφός : ◡

Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Ε Ι Σ

1) Τοῦ αὐτοῦ καὶ τὸ ὑπ' ἀριθ. 83 ἔγγραφο.

Ὁ τίτλος τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων εἶναι : «Πατριάρχης τῆς Ἁγίας Πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, Συρίας, Ἀραβίας, πέραν τοῦ Ἱορδάνου, Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας καὶ Ἁγίας Σιών».

2) Ἄγνοῶ τίς ὁ διαβαλὼν.

74

*Ἐπιστολὴ τῶν προϋσταμένων τῆς Μονῆς Βατοπεδίου πρὸς τὸν Μητροπολίτην Κρήτης Μελέτιον¹ εὐχαριστήριος καὶ ἀπαντητικὴ ἐπιστολῆς του. (Αὐγούστος 1832).

Ἀριθ. Χειρ. Μ. Η. 150. Ἐπὶ διφύλλου χάρτου διαστ. 0,32×0,225 μ. μὲ ὑδατίνια γραμμὰς καὶ κναθίδια. Ἐπὶ κεφαλῆς σφραγίς τῆς Μονῆς. Τὸ κείμενον ἐπὶ τῶν δύο πρώτων σελίδων. Ἐπὶ τῆς τελευταίας : «† τῷ πανιερωτάτῳ καὶ θεοπροβλήτῳ μητροπολίτῃ ἀγίῳ Κρήτης Κυρίῳ κ(υρί)ῳ μελετίῳ, τῷ σεβασμιωτάτῳ ἡμῖν πατρὶ καὶ δεσπότῃ, προσκνητῶς». Δι' ἄλλης χειρός : «ἐλήφθη τῇ κ(η) Νοεμβρίου». Διατήρησις καλή.

»τὴν ὑμετέραν θεοπροβλήτον καὶ σεβασμιωτάτην | ἡμῖν πανιερότητα δουλικῶς προσκνυοῦν | τες, πανευλαβῶς τὴν δεσποτικὴν αὐτῆς | δεξιὰν κατασπαζόμεθα.

† διαφυλάττοι αὐτὴν ἡ ἀνωτάτη θεία πρόνοια, δι' ἐντεύξεων τῆς ὑπεραγίας | θεοτόκου τῆς παρ' ἡμῖν θαυματουργοῦ βηματαρίσεως², ἄκρας ὑγιαίνουσαν ἄμε | ταπνῶτως ἐδημεροῦσαν καὶ πανευδαιμονοῦσαν, μεθ' ὅσων ἐφίεται ἀγαθῶν κα | ταθυμίων, μέχρι βαθυτάτου γήρωος καὶ λιπαροῦ. τὴν ἀπὸ Ἰουνίου τοῦ παρελ | θόντος πανίερον αὐτῆς ἐπιστολὴν κατὰ τὰ μέσα τοῦ ἤδη λήγοντος εὐλα | βῶς δεξάμενοι, ἥσθη-

μεν ἐκ διαμέτρου περὶ τῆς θεοσυντηρητοῦ ἀγαθῆς | ὑγιείας της, ἡγαλ-
 λιάσθημεν δὲ διαφερόντως, ἐπιδαυριλευθέντες καὶ τὰς δε | σποτικὰς ἅμα
 εὐχὰς καὶ εὐλογίας της, καὶ ἐνεδυναμώθημεν κατὰ πολ | λά, καὶ εἰς τὸ
 νὰ ἐμφανισθῶμεν ἀμέσως πρὸς αὐτήν, ὑπερευχαριστοῦντες | θερμῶς
 διὰ τὴν χριστομίμητον εὐνοίαν καὶ κλίσιν ὁποῦ σφῆζει εἰς τὸ 'Ιε | ρὸν
 ἡμῶν μοναστήριον, καὶ εἰς ἡμᾶς τοὺς ταπεινοὺς της δούλους, οἵτινες |
 καὶ ἐγκανχώμεθα ἐπεριεδόμενοι, καὶ ἰκετεύομεν ὀλοψύχως νὰ φν | λάτ-
 τη αὐτὰ ταῦτα ἀπαραιμῶτα καὶ μέχρις ἐσχάτης της ἀναπνοῆς, | ὅτι τῇ
 ἀληθείᾳ μετὰ θ(εο)ῦ καὶ ἐλπίζομεν, καὶ δεφένδορα ἰσχυρὸν προεδεν- |
 δέρομεν, καὶ στύλον ὑπέρμαχον γνωρίζομεν, καὶ ἐν τοῖς πρώτοις τῶν
 | μακαρίων καὶ ἀειμνήστων ἀρχιερέων καὶ κτητόρων ἀρχαίων καὶ νε-
 ωτέρων συγκα | τελέξαμεν μνημονεύοντες τοῦ δεσποτικοῦ αὐτῆς δνόμα-
 τος ἐν πάσαις | ταῖς ἱεραῖς τελεταῖς καὶ παννύχους σιάσεσι κατέμπρο-
 σθεν τῆς πανα | χράντου Βηματαρίσεως, καὶ γνησιώτατον πατέρα καὶ
 προστάτην κεκτῆ | μεθα, καὶ διαπρυσίως κηρύττομεν ὅτι θεία προνοία
 εὐμοιρήσαμεν, | ὑπὲρ ὧν καὶ αὐθις δέόμεθα ταπεινοφρόνως, νὰ δω-
 ρῆται τῇ ἱεραῖ ἡμῶν | μονῇ καὶ ἡμῖν τοῖς εὐγνώμοσι τέκνοις αὐτῆς ἐκ
 φυσικῆς της καλοκα | γαθίας καὶ ἀρχιερατικῆς χρηστότητος. ἡμεῖς δὲ
 μένομεν χρεῶσαι νὰ | κηρύττωμεν αὐτὰ ταῦτα, μὴ κρύπτοντες τὰς εὐ-
 εργεσίας, καὶ ὁμολογοῦντες | τὰς χάριτας διαπαντός, καὶ ἐξαιτούμενοι
 νὰ ἐπαυξάνη ταῦτα εἰς τὰς και | ρικὰς ἤδη ἀνάγκας καὶ ὑποθέσεις μας.
 Σεβασμιώτατε δέσποτα, διὰ | νὰ μὴ βαρύνωμεν τὰς δεσποτικὰς της ἀ-
 κοάς, σιωπῶμεν ἐν ὀλίγοις εἰκό | τως, καὶ πρὸς ἡσυχίαν καὶ ἀνάκλη-
 οιν τῆς δεσποτικῆς της εὐνοίας καὶ ἀγαθῆς δια | θέσεως περιγράφομεν,
 ὅτι τὰ εἰς πλάτος σημειωθέντα ἐν τῷ πανιέρῳ αὐτῆς | γραμματι καλῶς
 καὶ ἐμφρόνως ἐγνωρίσαμεν, καὶ εἴμεθα πρόθυμοι νὰ δου | λεύωμεν τῇ
 ἡμετέρῳ πανιερότητι κατὰ χρέος μας ἀπαραίτητον, καὶ ἅς μᾶς | προσ-
 τάξῃ εἰς ὅσα μᾶς γνωρίζει ἱκανούς, ὡς ἀφιερωμένους καὶ εὐπειθεῖς
 εἰς τὰ | δεσποτικὰ αὐτῆς νεύματα καὶ προστάγματα. ὑπερευχαριστοῦ-
 μεν καὶ διὰ τὸ | ἐτήσιον τῶν 100 γροσίων, καὶ δέόμεθα ὅπως ὁ πανά-
 γαθος θεὸς νὰ τὴν ἀξιώσῃ καὶ εἰς ἄλλα πολλά, καὶ μείζονα. φροντί-
 ζομεν καὶ εἰς ὅσα σημειοῖ ἡμῖν ἐξαιτού | μενοι αἴσια τέλη, καὶ εὐτυχῇ
 ἀποτελέσματα, τῇ συμπράξει τῆς δεσποτι | κῆς της δεξιᾶς διὰ τῶν θεο-
 πειθῶν αὐτῆς εὐχῶν καὶ εὐλογιῶν καὶ προστασιῶν. | αἱ εἴησαν ἡμῖν
 διὰ βίου ἀσφαλὲς φυλακτήριον : ,αωλβ' ἀγούστου λ |

τῆς ἡμετέρας θεοπροβλήτου πανιερότητος |

δοῦλοι ταπεινοὶ καὶ εἰς τὰς προσταγὰς πρόθυμοι,

»ἅπαντες οἱ προϊστάμενοι τῆς 'Ιεραῖ βασιλικῆς καὶ πατριαρχικῆς
 μεγίστης | μονῆς τοῦ βατοπεδίου καὶ οἱ σὺν ἡμῖν ἐν χ(ριστ)ῷ ἀδελ-
 φοί² : —

Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Ε Ι Σ

1) Βλ. τῆς αὐτῆς Μονῆς ἐπιστολὴν κατωτέρω ὑπ' ἀριθ. 78.

2) Ἡ παλαιότητα θαυματοργὸς εἰκὼν τῆς Μονῆς Βατοπεδίου εἶναι γνωστὴ καὶ μὲ τὸ ὄνομα «Κιττόρσοα». Περὶ τῆς Βηματαρίσεως βλ. ΜΕΕ Β' 356 καὶ περὶ τοῦ εἰκονογραφικοῦ κύκλου τῆς Θεοτόκου παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς εἰς τὸ Ἡμερολόγιον Κ. Φ. Σκόκου 1912, σ. 305, 1904, σ. 353. Ἄγνοῶ πόθεν προῆλθεν τὸ ὄνομα. Βηματάρης, ὡς γνωστὸν, καλεῖται ὁ νεακὸρος, ὁ ἐπιμελούμενος τὰ τοῦ Ἱεροῦ Βήματος.

75

Ἐγγραφοῦ τῆς Δημογεροντίας Σαντορίνης δι' οὗ αἰτεῖται ἡ παροχὴ ἀρωγῆς διὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ ὑπὸ Νεοφύτου Πελώνια ἀνεγειρομένου ναοῦ. (Νοέμβριος 1832).

Ἄριθ. Χειρ. Μ. Η. 80. Ἐπὶ ὁμοίου διφύλλου χάρτου διαστ. 0,33×0,225 μ. μὲ ὕδατινας γραμμάς, ψηφία G P καὶ κωθίδια. Τὸ κείμενον ἐπὶ τῶν δύο πρώτων σελίδων. Τύπος σφραγίδος ἐλλειψοειδῆς μὲ ἐπιγραφὴν: «ΔΗΜΟΓΕΡΟΝΤΙΑ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΑΝΤΟΡ». Ἐπὶ τῆς τελευταίας σελίδος: «Ἄριθ. 2427 | Πρὸς τὸν πανιερότατον καὶ θεοπρόβλητον μητροπολίτην ἅγιον Κρήτης. | ἡ ἐπαρχία Δήμου | Σαντορήνης». Τύπος σφραγίδος. Διατήρησις καλή.

Ἄριθ. 2427

Ἑλληνικὴ Πολιτεία

Πρὸς τὸν πανιερότατον καὶ θεοπρόβλητον μητροπολίτην ἅγιον Κρήτης:

Ἡ ἐπαρχιακὴ Δημογεροντία Σαντορίνης, τὴν ἐδαφιαίαν αὐτῆς προσκύνησιν | ἀνατιθέμενοι κατασπάζεται πανευλαβῶς τὴν πανίερον αὐτῆς ἁγίαν δεξιάν.

Εἰς τὴν αὐτὴν κεντρικὴν κόμην τῆς ἐπαρχίας ταύτης εἰς τῶν κατοίκων αὐτῆς, εὐλαβῆς | χριστιανός, τυχὼν μιᾶς θεοσεβάστου εἰκόνης τῆς Θεοτόκου, εὐλαβία κινούμενος, δι' ἀδείας τοῦ τότε ἀρχιερέως μας δι' ἰδίων ἐξόδων του, ἀνήγειρεν μικρὸν Ναόν, ἐπ' ὀνόματι αὐτῆς· ἀλλ' ἐπειδὴ ἤδη | οἱ εἰς αὐτὴν ἐκκλησιαζόμενοι εὐσεβεῖς, διὰ τῆς σμικροτήτος τοῦ Ναοῦ ἐστενοχωροῦντο, ἀπε | φάσισεν ὁ υἱὸς τοῦ κτήτορος καὶ ἐφημέριος αὐτῆς, πανοσιώτατος ἅγιος Οἰκονόμος κύριος νε | όφυτος Πελώνιας, καὶ αὐτὸς θεῖω ζήλω καὶ εὐλαβείᾳ κινούμενος, καὶ πρὸς εὐχαρίστησιν τῶν | εἰς αὐτὴν ἐκκλησιαζομένων εὐσεβῶν, ἵνα ἀνοικοδομήσῃ τὴν αὐτὴν ἐκκλησίαν, καὶ γίνῃ | εὐρύχωρος, ὅστις συνάρσει θεία διὰ ἀδείας τοῦ πανιεροτάτου ἀρχιερέως μας, τὴν μὲν μι | κρὸν ἐκκλησίαν καθεῖλεν καὶ ἐθμελίωσεν αὐτὴν δι' ἰδίων αὐτοῦ ἐξόδων, εὐρύχωρον | γενομένην τρισυπόστατον, βοηθείᾳ δὲ καὶ συνδρομῇ τῶν ἐδῶ εὐσεβῶν, καὶ ἐκ δανείων | ἐκτίσθησαν τὰ τειχία τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας ἐλλειπόντων τῶν ὀρόφων, καὶ τοῦ ἐσωθεν | ἀναγκαίου καλοπισμοῦ τῆς ἐκκλησίας· ἀποροῦντος λοιπὸν τοῦ τρόπου πρὸς τὴν ἀπάρισιν, | μένει ἡ ἐκκλησία ἀτελής. πληροφορηθέντες τοίνα ἐκ τῆς διαδοθείσης φήμης

τὰ φιλεύ | σπλαγγνα προτερήματα τῆς αὐτῆς σεβασμίου καὶ θεοπροβλή-
του πανιερότητος, καὶ ἐπιστηρίζον | τες τὴν ἀνάγκην μας εἰς τὴν κρα-
ταιὰν προστασίαν αὐτῆς, ἐπικαλούμεθα τῆς αὐτῆς | πανιερότητος τὰ
αἰσθητά, ἵνα συνεργήσῃ καὶ βοηθήσῃ, διὰ τῶν αὐτόθι ἡμετέ | ρων
ἀδελφῶν χριστιανῶν καὶ ἀποπερατωθῆ ἢ ἐκτέλεισι τοῦ ναοῦ τούτου, |
διὸ ἐξαποστέλ | λεται, πρὸς τὰ φιλόστοργα σπλάγγνα τῆς αὐτῆς πανιε-
ρότητος, ὁ ρηθεις πανοσιώτατος | ἐν Ἱερομονάχοις ἅγιος Οἰκονόμος
κύριος νεόφυτος Πελώνας μετὰ τῆς συνοδείας του, καὶ | παρακαλοῦ-
μεν νὰ δεχθῆ αὐτὸν φιλοφρόνως εἰς τὰ φημιζόμενα καὶ χριστιανικά
αὐτῆς ἰδιώ | ματα καὶ νὰ συνεργήσῃ ὡς ἄνωθεν διὰ νὰ ἐκτελεσθῆ ὁ
Ναὸς οὗτος, εἰς ὃν ἐκτελεσ | μένων τῶν θείων λειτουργιῶν καὶ δεήσε-
ων θέλει μνημονεύεται ἀνάως τὸ πανίερον αὐτῆς | ὄνομα, καὶ τῶν
συνδρομητῶν ἐλλαβῶν Χριστιανῶν. Ὅθεν πρὸς πίστωσιν ὑπογρα | φή-
μεθα εἰς τὴν παρούσαν μας ἱκετικὴν ἐπιστολὴν ἐπιβεβαιωμένην οὖσαν
καὶ παρὰ τοῦ πανιερωτάτου | ἀρχιερέως μας ἀγίου Σαντορίνης | μέ-
νομεν δὲ μὲ τὸ βαθύτα | τον προσῆκον ὑἱκὸν σέβας. τῆς θεοπροβλήτου
καὶ Σεβασμίας πανιερότητος.

Ἐν Σαντορήνῃ τὴν 3. Νοεμβρίου 1832

Οἱ ἐπαρχιακοὶ Δημογέροντες

» λουγγίτζης Ν. Συρίγκος

» θεοδόσιος μίχας

» Θωμᾶς Μαρκεζίνης

ὁ Γραματεὺς

Κ. Π. Χωραφᾶς

Τ.Σ. Δημογεροντία τῆς

Ἐπαρχίας Σαντορίνης

† Ὁ Σαντορίνης Ζαχαρίας βεβαιοῖ : .

76

Ἐπιστολὴ τοῦ ὁμογενοῦς Μιχαὴλ Τσιτίζα πρὸς τὸν Μητροπολίτην
Κρήτης Μελέτιον διὰ τῆς ὁποίας ζητεῖ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς
καταγραφῆς ἐπὶ τῇ προσεχεῖ ἐπισκέψει τοῦ Μεχμέτ Ἀλῆ. (Ἀπρί-
λιος 1833).

Ἀριθ. Χειρ. Μ. Η. 119. Ἐπὶ διφύλλου χάρτου, διαστ. 0,30×0,21 μ. μὲ
ὑδατίνας γραμμᾶς, στοιχεῖα AL MASSO καὶ ἄγκυραν. Ἡ ἐπιστολὴ ἐπὶ
τῶν δύο πρώτων σελίδων. Ἐπὶ τῆς τελευταίας: «Τῷ Πανιερωτάτῳ Ἀγίῳ
Κρήτης κυρίῳ Μελετίῳ, | τῷ σεβαστῷ μοι Δεσπότη— | Εἰς τὰ Χανιά». Δι'
ἄλλης χειρός: «ἐλήφθη τῇ 17ῃ μαΐου». Διατήρησις καλὴ.

Τὴν Ὑμετέραν Πανιερότητα

Διατηρῶν πάντοτε ζῶσαν τὴν ὑπόληψιν | μου πρὸς τὴν ὑμετέραν
σεβαστὴν μοι πανιερότητα καὶ τόσον | περισσότερον ἤδη, ὅσον ἠρεθίσ-
θην ἐκ τῶν παρελθόντων παρα | πόνων σας ἀνυποστάτων θεωρημάτων,
δὲν διαλείπω νὰ ἐπερωτήσω | πόθῳ τὴν περισπούδαστόν μοι αἰσίαν

θγείαν σας καὶ διὰ ταύτης μου, | ἥτις εἶναι τρίτη ἀφ' ἧς ἡμέρας στε-
ροῦμαι ἐδχεικοῦ μοι νεωτέρας | τῆς ὑ. πανιερότητος ἐπιστολῆς αὐτόθεν,
καὶ συναίμο νὰ | σᾶς ἀναγγείλω, ὅτι εὐθὺς ὁποῦ ἡ διαπραγματευομένη
καὶ | προχωροῦσα ἐν τῷ τελειοῦσθαι εἰρήνη¹ μεταξὺ τῆς Πόρτας |
καὶ ὑφους του ἐπεσφραγισθῆ ἔξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν, θέλει | ὁ Αὐ-
θέντης μας μεταβῆ αὐτοῦ περιηγήσεως χάριν², καὶ | μαζὺ μὲ τὴν Α.
ῚΥ. θέλω συμεταβῆ κ' ἐγώ, ὅπου | τότε δὲν ἀμφιβάλλω, ὅτι ἐξάπαν-
τος θέλω εὖρη κοντὰ | εἰς τὴν ῚΥ. Πανιερότητα τελειωμένην, καὶ κατὰ
πᾶσαν θεωρίαν | ἀνελλειπῆ τὴν γνωστὴν καταγραφὴν σας νὰ παρουσι-
ασθῆ εἰς | τὸν Αὐθέντην μας, διὰ νὰ δυνηθῶ τότε μ' εὐλόγους αἰτίας |
νὰ σᾶς δικαιώσω κοντὰ εἰς τὴν ὑψηλότητά του δι' ὅσην ἔτρεξε | παρὰ
πᾶσαν ἐλπίδα ἀνέκαθεν ἕως τώρα ἄρογητα. Ὅθεν, | ἂν ἡ παροῦσα μου
κατὰ τι προφθάζη αὐτὴν τὴν καταγραφὴν | ἔλλειπτικὴν, ἄς λάβῃ ἡ ῚΥ.
Πανιερότης σπουδὴν τὴν | πρόεπουσαν διὰ τὴν τελειοποίησιν της, τὴν
ὑπὲρ ἄλλο ἀναγκαίαν.

Μὲ τοιαύτην λοιπὸν ἐλπίδα ἐν τοσούτῳ ἐξαιτοῦμαι | τὰς πανιέρους
εὐχὰς σας, καὶ ὑποσημειοῦμαι.

τῆς ῚΥμετ. Πανιερότητος

ταπεινὸς δοῦλος

Μιχαὴλ Τσοτίτζας *

ῚΑλεξάνδρεια τὴν 2 ῚΑπριλί(ου) 1833

Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Ε Ι Σ

¹) Πρόκειται περὶ τῆς ἐν ἔτει 1833 συναφθείσης συνθήκης εἰρήνης μεταξὺ
τῆς Πύλης καὶ τοῦ Μεχμέτ ῚΑλῆ Πασᾶ τῆς Αἰγύπτου, τῆς γνωστῆς ὡς συνθή-
κης Χουγκιάρ ῚΙσκελεσί. Βλ. σχετικῶς De Cadalvène et E. Barrault,
Histoire de la Guerre de Mehmed Ali contre la Porte Ottomane (1831-
1833), Paris 1837, σ. 319.

²) Περὶ τῆς ἐν ἔτει 1833 περιηγήσεως τοῦ Μεχμέτ ῚΑλῆ εἰς Κρήτην βλ.
«Κρητικὰ Χρονικά» Α', σ. 354.

^{*)} ῚΕτεροι δύο ἐπιστολαὶ τοῦ ἰδίου πρὸς τὸν αὐτὸν Μελέτιον ἐδημοσιεύθη-
σαν εἰς «Κρητικὰ Χρονικά» Ε', σσ. 89 καὶ 93.

† Ο ΛΑΜΠΗΣ ΚΑΙ ΣΦΑΚΙΩΝ
ΕΥΜΕΝΙΟΣ ΦΑΝΟΥΡΑΚΗΣ